

HRANIDBA OVACA

HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU

SADRŽAJ

Uvod.....	3
Obroci za rasplodne ovnove.....	6
Hranidba ovaca u proizvodnom ciklusu.....	7
Hranidba priplodnih ovaca	7
Priprema ovaca za oplodnju - Flushing metoda	7
Hranidba gravidnih ovaca.....	8
Hranidba ovaca u dojnom razdoblju	9
Hranidba janjadi	10

DAMIR MATEJAŠ, dipl. inž. agr.

VLADO KUMPOVIĆ, dipl. inž. agr.

HRANIDBA OVACA

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU SAVJETODAVNU SLUŽBU
Kačićeva 9/III, 10 000 Zagreb
Telefon: ++385 1 4882 700
Fax: ++385 1 4882 701
e-mail: hzpss@hzpss.hr
<http://www.hzpss.hr>

Glavni urednik: dr. sc. Ivan Katalinić

Tehnički urednik: Zdravko Tušek • Tisak: FiLeDaTa • Tiskano u 1000 primjeraka

• Zagreb, 2004 •

HRANIDBA OVACA

Uvod

U narodu je ovca poznata kao skromna životinja, koja se može hraniti najgrubljom voluminoznom hranom uz male količine krepkih krmiva i držati u privremenim nastambama s više ili manje nepovoljnim uvjetima, a pritom može proizvoditi vrlo kvalitetne proizvode, prije svega meso, mlijeko, vunu.

Takav način ovčarenja možda je prihvatljiv na onim gospodarstvima koja drže mala stada, 10 do 15 ovaca.

U suvremenom ovčarstvu ovacama moramo pridavati pažnju kao i svim ostalim vrstama životinja, i pri tome u obzir uzeti sve njezine specifičnosti.

Ako tako promatramo ovce, jasno je da moramo zadovoljiti njihove potrebe, kako u količini i kvaliteti hrane, uvjetima držanja, u njezi i zaštiti (Slika 1.), pa tek onda možemo očekivati pozitivne rezultate u proizvodnji.

Slika 1. *Hranidba ovaca koncentriranom krmom na pašnjaku u zimskim uvjetima*

Moramo znati što sve određuje način i provođenje hranidbe ovaca:

1. kategorija ovaca
  - ovnovi
  - ovce
  - šilježad
  - janjad
2. vrsta proizvodnje
  - proizvodnja mlijeka
  - proizvodnja mesa
  - rasplodni pomladak
  - tovna janjad
3. razdoblje proizvodnje
  - zasušene ovce
  - ovce pred pripust
  - rana gravidnost
  - kasna gravidnost
  - laktacija
4. opterećenost
  - s jednim janjetom
  - s dva janjeta
5. pasminska odlika
  - monoestrične
  - poliestrične
6. način pripusta
  - divlji skok
  - haremski pripust
  - pripust iz ruke itd.
7. razdoblje hranidbe
  - ljetno razdoblje
  - zimsko razdoblje

Sve to i još dosta toga utječe na provođenje hranidbe, i zato se ne može dati jednostrano, uniformno rješenje, nego za svako stado treba napraviti plan i način provođenja hranidbe.

Za ovce je osnovni obrok voluminozna hrana, a manji dio obroka jesu koncentrirana krmiva – odnosno smjese.

Od voluminoznih krmiva u ishrani ovaca koriste se paša, zelena krma (svježe

pokošena lucerna, djetelinsko travne smjese i trave), sijeno, kukuruzna silaža, sjenaža (Slika 2.). Od koncentriranih (krepkih) krmiva u ishrani ovaca koriste se kukuruz u znu, suhi, silirano kukuruzno zrno, silirani kukuruzni klip, ječam, zob, tritikal, sojina sačma, tostirana (pržena) (Slika 3.) i ekstrudirana soja, suncokretova sačma, sačma uljene repice, stočno brašno, pšenične mekinje i druga krmiva.

Slika 2. *Ishrana ovaca sjenazhom*

Slika 3. *Pržena soja; u znu i mljevena*

Voluminoznu hranu proizvodimo na travnjacima, koje čine livade i pašnjaci, a možemo je proizvoditi i na oranicama.

Proizvodnja ovisi o raspoloživim poljoprivrednim površinama, veličini stada, intenzitetu proizvodnje itd.

Na osnovi svega nabrojenoga primjer obroka može biti:

OBROCI ZA RASPLODNE OVNOVE

Rasplodni ovnovi trebali bi biti cijelu godinu u rasplodnoj kondiciji.

Ovnove za sezonu pripusta treba početi pripremati mjesec do mjesec i pol dana prije početka sezone pripusta. U tom razdoblju ovnovima uz najkvalitetnije sijeno, ili pašu, ovisno o tome koje je doba godine, u obroke postupno treba uvoditi krmne smjese.

Krmne se smjese u tom razdoblju sastoje od prekrupe zrnja raznih žitarica, zobi, ječma, pšenice, a kukuruz ne smije biti zastupljen s više od 45 %.

Te smjese, ovisno o pasmini, tjelesnoj razvijenosti, kondiciji itd., ovnovi dobivaju do 800 grama/dan.

U sezoni pripusta uz spomenutu voluminoznu hranu ovnovima se daje do 1,5 kg smjese koja sadrži 16 % proteina, a poželjno je davati obrano mlijeko u prahu 1 kg/dan ili 4 kokošja jaja kao izvor proteina životinjskoga podrijetla.

Dnevni obrok treba biti sastavljen tako da u sezoni mrkanja ovnu osigurava 30 % više energije i 50 % više proteina i minerala u odnosu na pripremno razdoblje.

Primjer dnevnoga obroka:

KRMIVO	LJETNI OBROK (kg)	ZIMSKI OBROK (kg)
Sijeno, kvalitetno	-	2
Zelena masa, kvalitetna	5	-
Smjesa 16 % sp	1,5	1,5
Obrano mlijeko	1	1

Uz voluminozni i krepki dio obroka poželjno je ovnovima u pripremi za sezonu pripusta i sezoni pripusta u dnevnom obroku dati 1,5 kg do 2 kg stočne mrkve, šećerne repe ili sličnog krmiva.

Sastav smjese:

KRMIVO	POSTOTAK (%)
Prekrupa kukuruznog zrna	45
Prekrupa zobi	20
Prekrupa ječma	15
Sojina sačma (44%)	17
Stočna kreda	1
Mineralno-vitaminski dodatak	2
UKUPNO	100

HRANIDBA OVACA U PROIZVODNOM CIKLUSU

Hranidba priplodnih ovaca

Nakon razdoblja sisanja ili mužnje, ovce prestaju proizvoditi mlijeko, i u tom razdoblju sve svoje potrebe za hranidbenima tvarima namiruju iz voluminozne hrane. Jedino ako je voluminozna hrana loše kvalitete ili je nema dovoljno, ovcima je potrebno dodavati kreпка krmiva, razne žitarice pojedinačno ili njihovu smjesu.

Ako je potrebno prihranjivati ovce, dnevno se daje 300 do 400 grama žitarica po ovci, količina ovisi o pasmini, tjelesnoj razvijenosti, kondiciji i sl.

Priprema ovaca za oplodnju – Flushing metoda

Šezdeset dana prije sezone pripusta, treba pregledati ovce i utvrditi u kakovoj su kondiciji. Ako su ovce previše iscrpljene u prethodnom proizvodnom ciklusu, i u lošijoj su kondiciji, provodimo pripremu ovaca za oplodnju odnosno flašing metodu.

Ta se metoda provodi 3 - 4 tjedna prije sezone pripusta, a sastoji se od poboljšavanja dnevnih obroka, popravljanja kondicije ovaca.

U tom razdoblju možemo ovce preseliti na kvalitetniji pašnjak i dodavati im manju količinu žitarica, ili ih ostaviti na istom pašnjaku i dodati im veću količinu žitarica.

Što su ovce u lošijoj kondiciji, obrocima se dodaje više žitarica, obično se daje 200 do 350 grama dnevno po ovci.

Provođenjem pripreme ovaca za oplodnju postižemo:

- intenzivnije tjeranje

- veću plodnost
- veću mliječnost
- vitalniju janjad itd.

HRANIDBA GRAVIDNIH OVACA

Nakon oplodnje, govorimo o hranidbi gravidnih ovaca.

Zbog različitih potreba za hranidbenim tvarima, što ovisi o rastu i razvijanju ploda, hranidbu u tom razdoblju podijelili smo na hranidbu od 1. do 105. dana gravidnosti ovce i od 106. dana do kraja gravidnosti.

Primjer dnevnoga obroka za gravidne ovce u prvih 105 dana i od 106 dana do kraja gravidnosti.

KRMIVO	1. do 105. dana gravidnosti		od 106 dana do kraja gravidnosti	
	Zima, (kg)	Ljeto (kg)	Zima (kg)	Ljeto (kg)
Livadno sjeno	0,70	-	0,9	-
Paša	-	4,5	-	4,5
Smjesa A	0,45	0,4	-	-
Smjesa B	-	-	0,75	0,65

Sastav smjese za dnevni obrok:

KRMIVO	Smjesa A	Smjesa B
	%	%
Kukuruz, zrno	39	29
Zob, zrno	20	35
Pšenične posije	39	28
Sojina sačma (44 %)	-	6
Mineralno-vitaminski dodatak	2	2

HRANIDBA OVACA U DOJNOM RAZDOBLJU

Kroz razdoblje proizvodnje mlijeka različite su potrebe ovaca za hranidbenim tvarima i stoga je to razdoblje podijeljeno na proizvodnju mlijeka u prvih šest tjedana laktacije i zadnjih šest tjedana laktacije (Slika 4.).

Slika 4. Sijeno u ishrani dojnih ovaca

Primjer dnevnoga obroka za prvih šest tjedana laktacije i zadnjih šest tjedana laktacije:

KRMIVO	prvih 6 mj.		zadnjih 6 mj.	
	Zima (kg)	Ljeto (kg)	Zima (kg)	Ljeto (kg)
Livadno sjeno	1,5	0.0	1,0	0,0
Paša	0,0	5,0	0,0	5,0
Smjesa C	1,0	0,8	0,0	0,0
Smjesa B	0,0	0,0	0,75	0,65

Sastav smjese C za dnevni obrok

	Smjesa A
KRMIVO	%
Kukuruz, zrno	47
Zob, zrno	15
Pšenične posije	15
Sojina sačma (44 %)	20
Stočna kreda	1
Mineralno-vitaminski dodatak	2

HRANIDBA JANJADI

Primjer dnevnoga obroka za janjad – prihranjivanje i tov

KRMIVO	Prihranjivanje janjadi	Tov janjadi
Livadno sijeno	po volji	0,5 kg
Smjesa	18 % sp količina prema uzrastu	16 % sp 0,65 kg/dan/grlo

Sastav smjese sa 18 % i 16 % proteina

KRMIVO	18 % proteina – prihrana (%)	16 % proteina – tov (%)
Kukuruz, zrno	39,5	45,5
Zob, zrno	10	15
Pšenične posije	20	15
Sojina sačma	19	13
Suncokret sačma	8	8
Stočna kreda	1,5	1,5
Min.-vit. dodatak	2	2

Janjadi ostavljenoj za rasplod potrebno je osigurati dovoljne količine kvalitetne voluminozne hrane, kvalitetne paše ili konzerviranih krmiva (sijeno, sjenaža, silaža).

Dnevnima obrocima dodaju se minimalne količine potpunih krmnih ili dopunskih proteinsko- mineralnih smjesa (Slika 5.).

Slika 5. Prihrana janjadi za vrijeme dojnog perioda

Tokom cijele godine ovce moraju imati na raspolaganju mineralnu sol za lizanje.

Sol može biti u obliku cigle (Slika 6.) ili koluta (Slika 7.).

Slika 6. Sol u obliku cigle

Slika 7. Sol u obliku koluta

HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU